

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Vernikom ljubljanske škofije.

V avgustu in v decembru leta 1898. sem prijavil in obravnaval željo in potrebo o katoliških zavodih s katoliško gimnazijo za dobro vzgojo duhovnikov in posvetnih gospodov raznih stanov. Že v marcu l. 1899. sem se zahvalil velečastnim gospodom duhovnikom in Vam vernikom za gorečnost in pomoč v rečeni namen.

In zares duhovniki, verniki ste mi darovali vsako leto od 60.000 K do 100.000 K. Premnogi so se zavodov tudi spominjali v svojih oporokah. Velik del stroškov sem pa tudi jaz nase vzel.

Zaupajoč na Vašo radodarnost za vso našo skupno korist, ker se gre za Vaše sinove v najbolj nevarnih letih, da se ne izpridijo, sem vse pripravil in meseca majnika 1901. začel zavode zidati; meseca julija, na praznik karmelske Matere božje, sem blagoslovil temeljni in vogelni kamen.

Od onega leta sem se je zmiraj natanko po načrtu delalo. Ker je poslopje velikansko, trajalo je delo do letos. Sedaj je vse dovršeno, razen enega manjšega oddelka, ki še ni potreben in se dozida pozneje.

Letos, tretjo nedeljo v septembru, na praznik žalostne Matere božje sem blagoslovil kapelo in posvetil veliki altar vpričo velečastitih gospodov profesorjev in 96 v zavod sprejetih mladeničev. Kapela je središče v zavodu, saj bode tam prebival večni Bog, saj bodo tam Vaši otroci dobivali potrebnih pomoči za lepo krščansko življenje.

Na praznik sv. Mateja sem pa slovesno blagoslovil hišo in zavode odprl. Pri blago-

slovu je bilo pričujočih mnogo gospodov duhovnikov, mnogo vernikov posebno iz Šent-Vida in Ljubljane in precej odličnih svetnih gospodov in gospá. Po blagoslovu so si večinoma ogledali hišo in njene naprave ter uvideli, kako je za vse vporabljen najnovejši napredek.

Vse Vam bom točno opisal v knjižici, katero nameravam kmalu izdati in vsaki župniji več iztisov poslati. Sedaj naj Vam povem, da poslopje z vso opravo velja 1.400.000 kron. Ta svota je večidel poplačana, le nekoliko nad 200.000 kron od tega mi še primanjkuje. V zavode je sprejetih: Gorencev 45, Dolencev 26, Notranjcev 20; med njimi Vipavcev 6, Ljubljančani 3 in 2 Nekranjca. Po 400 kron jih plačuje 24, brezplačno je sprejetih 7, ostali plačujejo po 300, 200, 100 kron.

Delali smo skupno že 7 let; delajmo še 8 let in zavodi bodo dovršeni, pa tudi še nekaj glavniče bo nabrane za vzdrževanje. Kolikor večja bo glavniča, toliko več Vaših sinov bom mogel sprejeti brezplačno, ali vsaj po znižani ceni. Tudi še teh 8 let darujte pri pobiranju kar največ morete. Zaradi teh darov ne bo nikedo osiromašil. Povem Vam, da so mi velečastiti gospodje duhovniki mnogo darovali; na dan slovesne otvoritve so mi prečastiti gospodje dekani izročili 4000 kron. Največo butaro nosim jaz in jo bodo nosili moji nasledniki; toda nosim jo drage volje, saj se gre za pravo korist vse naše ljubljanske škofije, da, vsega slovenskega naroda, gre se za pravi krščanski pouk in za vzgojo Vaših sinov.

Bog naj Vam povrne obilno vse Vaše darove. Iz hvaležnosti berem vsako prvo soboto v mesecu sv. mašo za vse dobrotnike. Le pogumno naprej za skupno delo, skupen napredek!

Blagoslov iz nebes želim vsem

† **Anton Bonaventura**, knežskof.

V Ljubljani, 22. septembra 1905.

Opazka: Ta list naj se vernikom s prižnice prečita.

XX. nedelja po Binkošti.

Tedaj jih je vprašal po uri.
(Ivan 4.)

Ne le v veliki človeški zgodovini, tudi v vsacega posameznega človeka življenju je veliko dob, je mnogo ur, ki so nad vse važnega pomena.

Morda ti je vedno v spominju tista ura tvojega življenja, ki bi te bila vnesrečila popolnoma, da se te ni usmilila božja mila roka? Morda za vedno blaženo spoznavaš ono le tebi in Bogu znano uro, ki ti je dala to, po čemur si hrepenel z vso vnemo svoje duše in ki ti je blagor donesla, kakor misliš, za vselej.

Današnjeevangeljska sedma — po naše 1. popoludanja ura pa je bila tista, ki je zadovoljnost in mir vrnila kraljičevi hiši v Kafarnavmu; ker to uro je po Jezusovem čudežnem dejanju mrzlice ozdravljen bil sin te odlične rodbine.

Ker je v našem življenju tu na zemlji prav dosti takih hipov, ki se vsekako morajo zvati osodepolnega pomena, stavimo si danes nekatere važne ure svojega življenja pred dušno oko.

*

Prav za prav nevažna ni nobena ura v našem bitju na zemlji; saj nam je namreč vsak trenutek česa storiti mogoče, kar odločuje za vso večnost.

Če se nevažen ne more zvati niti eden trenutek življenja, so pa venderle dobe, — nad vse pomembne in odločilne. Taka na priliko ti je ura izkušnjave. Ura izkušnjave, dragi, bide takrat, kadar ti zapeljivo stopi pred duha to ali ono — bodi si, da te slepi tvoja lastna slast; ali morda svet; ali

sovražnik človeštva od začetka, hudobni duh.

Vsaka taka ura izkušnjave je zate značilna, ker pokaže se takrat, kaj da si. To se pokaže namreč takrat, ali ljubiš Boga, ali ga ne ljubiš; ali ti je res čednosti mar, ali le bolj po tem težiš, kar človeka ne vplemenuje ter preveč veže na minljivosti tega sveta.

Če te zmaga ura izkušnjave, pokončana je pogostokrat s tako premago tvoja svetna in pa tvoja sreča onostran groba.

Zato nam je treba čuječnosti, da nas ne zaloti izkušnja — prav kakor nas apostolov prvak, sv. Peter, opominja, ko pravi: „Bodite trezni in čujte; ker hudobni duh, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev okoli in išče, koga bi požrl.“ (1. Petr. 5, 8.) Ko bi se nam bila pa res vsilila izkušnja, takrat moli vsak nas z Jezusovimi besedami: „Oče, reši me iz te ure!“ (Ivan 12, 27.) Na ustnicah in v srcu bodi takrat slednjemu prošnja junaške Judite, ki jo je izustila želeč, da bi jej bilo dano premagati Holoferna: „Daj mojemu srcu stanovitnost, da ga zaničujem in moč, da ga vržem... Bog nebes, stvarnik voda in gospod vsem stvarjem, vsliši mene revno, ki te prosi in zaupa v tvojo milost.“ (Jud. 9, 14, 17.)

Ko bi bil pa — žal — ali po svoji nebržnosti; ali sploh nečuječnosti; ali recimo po nepriliki tako nesrečen, da si podleže v uri izkušnjave, potem ti mora, če se še rešiti želiš, priti druga sila važna ura — ura, da se dvigneš od padca.

Ne na tleh obležati, nego po koncu spraviti se mora z vso svojo krepko močjo oni, ki ga je nasprotnik vrgel na tla. Ne samega sebe slepiti in različnim načinom se opravičevati n. pr.: Saj sem še mlad; svežih sem moči; nikakor mi ni treba v skrbi biti pred svojim koncem; poboljšam se in vstanem že še, ko bom starejši — s takim in enakim ne se nikar slepiti. — Veliko se jih je že goljufalo, ki so se zanašali, kakor ti in so napak sodili, prav kakor ti.

Poglej v sv. Pavla list do Efežanov (5, 14) in tam bereš: „Izbudi se, kateri spiš in vstani od mrtvih in Krist te razsvetli.“ Kaj hoče beseda: „Izidi se, kateri spiš?“ To hoče reči, kar znamenujemo v

živenju z izrecilom: Izpreobrne se v resnici. — In v tem istem smislu govori sv. Luka, če pravi: „Bodite pripravljeni, ker ob uri, ko se vam ne zdi, pride Sin človekov.“ (Luk. 12, 40.)

A, dragi, ko bi se dvigniti ne bil hotel, potem se boš pa preveč tresel pred ono uro, ki jo zovemo poslednjo.

To je tista vsacemu tako neznana, kakor prav vsacemu osodna ura, ki ne odločuje za sedanjost, nego za večnost. Ker nikoli tega nisi trditi v stanu, da bi tudi tebi ne bila zapisana beseda: „Zakaj sekira je drevesom že nastavljena v korenino“ (Mat. 3, 10.) — pazi vsaj, da ti ne obvelja koj nadaljnje grozilo tega istega svetopisemskega izreka, ki se glasi: „Vsako drevo, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in vrženo v ogenj.“ (Mat. 3, 10.)

Kamorkoli se namreč nagne drevo tvojega življenja, na tisto stran padeš in naj si bode potem — kar daj Bog — desna ali — kar milostno obvaruj — leva. Gorje ti, če bi iz sodnikovih resnih ust slišati moral takrat pogubečo te besedo: „Izpred mene v večni ogenj, kateri je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angeljem.“ (Mat. 25, 41.)

* * *

S kakošnjimi čutili se pač izbudi vojak v jutro onega dne, ob kojem se mu vsodi za njegovo hlabro dejanje slava in čast? S kakošnjimi čutili se dvigne iz spanja popotnik v jutro tistega dne, ko bode po dolgi ločitvi zopet videl svojo domačijo ter bo pogledati mogel v obraze svojih dragih doma?

S takimi, da! nepopisno vzaesenejimi čutili se iz grobov izbude veliki dan vstajenja vsi oni, ki se vstopijo v desne vrste kakor pravični — torej, dragi, upajva: ti in jaz tudi.

Naj bi se nama posrečilo!

Zato skleniva, da se ob vsaki uri grenke izkušnje potrudiva za prav pristrčno molitev; skleniva, da se najskrbneje varujeva slednjega padca v greh. A, ko bi se nama prav popolnoma posrečilo ne bilo, skleniva, da bode zadostilna najina pokora — in kakor v nadomestilo najinih manj hvalnih, naj bode

veliko število najinih dobrih del — potem se nama smrti bati ne bo.

Taki najini sklepi nama vtrdijo to upanje, da se brezdvomno srečna snideva in vesela kedaj — dan vesoljnega vstajenja. Amen.

Čez leto in dan.

(Potopisne črtice iz slovenske domovine).

„Na vse te reči se ozira
omamljeno moje oko.“

(Pesnik in skladatelj župnik
Luka Dolinar.)

(Dalje.)

Zdaj se je bila približala 12. opoludanska ura in čas našega odhoda iz starodavnega Ogleja. Vabljeni smo bili sicer na 1. popoldansko uro še enkrat za snidenje v baziliki in za skupni odhod iz nje nazaj v Vila Vicentino. A bila je silna vročina; odhod s postaje pa je bil določen na 3. popoldansko uro. Bali smo se torej skupnega potovanja po tako silno zaprašeni cesti. Potrebni pa smo bili telesnega okrepčanja, katerega smo si želeli poiskati še le v neposrednji bližavi postaje. Zato smo se šli kmalu po 12. uri posloviti od sprelepega starodavnega Marijnega svetišča, priporočiti se njenemu varstvu, ter vsem izvoljenim božjim, katerih nebroj svetinj se shranjuje v baziliki. Zunaj cerkve smo si nakupili še nekoliko razglednic in podobice v spominj. Dotični prodajalci so bili videti zelo oveseljeni, ker so zamogli spečati toliko svoje robe. Niso pa imeli nobenih tako zvanih »štantov« za prodajanje svoje robe, nego kar obkroževali so nas. A porazumevali smo se komaj z njimi, ker so bili trdi Furlani. Na to smo se nekako otožnega duha posloviti od Ogleja, kjer nam je bilo vendar le nekako premalo časa odmerjenega za tamošnje bivanje. Peš, kakor smo prišli, smo odhajali zopet. Včasih je pa vendar človeku sreča le mila. Tudi nam se je posrečilo najti že med potjo dobro vozno priliko — posebno priložno ob takem solnčnem pripekanju. Mislim sem si pa lahko letod — v neposrednji bližini in soseščini blažene (!) Italije: po takih-le planjavah in vročinah so se morali boriti naši vrli fantje-vojaki po nezvesti in potuhnjeni

Italiji. Oj! koliko izmed njih je našlo tam vs evetju let, daleč od svojih dragih domačinov, svojeev in ljubljene domovine svoj prezgodnji grob! Da, Italija je požrla nebroj naših ljudi; milijarde našega zlata.

Na postaji smo se nadejali, da bo sredi vino-bogate Furlanije najti kozarec dobrega vinca. A motili smo se. Vince, ki se nam je predstavilo, zrastle je bilo menda najbolj gotovo — kar v kleti. Goljufige je dandanes poln kar ves svet! Na postajo nas je prihajalo vedno več in čulo se je tu mnogo slovenskega romarskega petja. Opazili smo pa tudi, da je prišlo iz Vila Vincentina, kateri kraj je nekoliko oddaljen od proge, mnogo ljudstva, spoštljivo so se vклонili prihajaleci od tod našemu knezškofu. Torej klije tu šega, da ljudstvo ceniti zna cerkvenega predstojnika.

V trenutku pa, ko se v duhu poslavljam od Ogleja, usojam si izpregovoriti par besedi svojemu narodu: Slovenski rod! Ne zabi Ogleja in ohrani mu za neprecenljivi dar sv. vere, katera ti je zasijala od tu, vedno hvaležno sree! Ni lahko romati vsako leto tja; kajti kraj nam je vender precej oddaljen. A — vsako četrto ali peto leto se pa kaj takega gotovo zgodi lahko. Ta moj skromni nasvet naj pač ne zaspi: v spominju naj si ga ohranijo duševni voditelji našega naroda! Bo li meni še sreča dana, kedaj romati v Oglej: Gospod Bog ve! Zanašati se hočem na stari rek: V tretje gre rado! —

Zapustivši Vila Vicentino smo se kmalu pripeljali do široke struge velikanskega haidournika Tër (Tore), čez katerega je, kaj pa da, zgrajen dolgi železnični most. Ob lepih suhih vremenih ta haidournik popolnoma posahne. A o velikih nalivih v daljnih nebotičnih dolomitnih gorah gori za Vidmom pa naraste v velikansko reko. — Daljno naše potovanje skozi rodovitno in planotno Furlanijo je šlo naglo izpod kolés. Kmalu smo dospeli v Tržič (Monfalcone), od tam pa se odpeljali proti Gorici. Našega vlaka je na ondoten kolodvoru pričakovalo več duhovnikov-dostojanstvenikov. Opazil sem med njimi prelata dr. Gabrielčiča, s katerim sem se bil osebno seznanil l. 1887. v Celoven ob zlati sv. maši nepozabnega mons. Andreja Einspielerja. Videl sem tudi kanonika dr. Sedeja,

katerim sem se bil slučajno sošel nekoč v Škofjiloki. Pred kolodvorom je čakalo romarjev mnogo omnibusov, katere smo jadno zasedli, in peljali se brez postanka v Gorici naravnost proti Solkanu. Pot od Gorice proti Solkanu mi je bil že od prej znan. Jako je prijeten in mikaven. Na desno je videti na zmerni višini frančiškanski samostan in cerkev na Kostanjevici; na levo ob cesti pa se vrstijo druga za drugo prekrasne vile odličnih goriških premožnjakov in še drugih, ki si iščejo letod oddiha in zložnega življenja. — Zima je tu baje zelo mila; vender pa pozna Gorico tudi zloglasna burija. V Solkanu, ki je velik kraj ob podnožju sv. Gore, in odkjer se prične vhod v Soško dolino, poiskali smo si že zelo potrebnega telesnega okrepčila. Ker se nam je pa cerkev na sv. Gori kazala zelo visoko, nismo zamogli dolgo posedati v Solkanu. Od-rinili smo torej kmalu naprej. —

Viši učitelj Josip Lavičnik
(Dalje prihodnjič.)

Črtice o verskih in cerkvenih preobraz-bah v Beli Krajini.

(Konec.)

XVII. Bela Krajina pod ljubljansko škofijo.

Meje slovenskih škofij so bile pa do konca pretečenega veka zelo nenaravne. Podrejenih je bilo ljubljanski škofiji mnogo žup v Koroški in Štajarski, dočim je vladal v Kranjski večino duhovnij kneznadškof goriški. To je odpravil cesar Josip II. Podelil je z dovoljenjem papeža Pija VI. škofijam, zlasti ljubljanski, novo upravo. Zaukazal je namreč knezškofu ljubljanskemu, Karolu grofu Herbersteinu, da je oddal vse svoje duhovnije na Koroškem in Štajarskem solnograškemu nadškofu Jeronimu, metropolitu škofije lavantinske in Krške. Njega pa je vrlo dobro odškodoval, ko je odvil nadškofiji goriški vse duhovnije na Dolenškem in Gorenskem ter nekaj v Notranjski in jih pridružil škofiji ljubljanski. Cesarsko vredbo je potrdil papež Pij VI. 8. marca l. 1787. s pismom

»In universa gregis dominicae cura in ob enem povzdignil ljubljansko škofijo v višo škofijo. To čast je od vzel Ljubljani papež Pij VII. l. 1807. 21. avgusta in je škofijo neposredno združil z Rimom. To je ostalo do l. 1830. ko jo je papež Pij VIII. pridružil goriški nadškofijski provinciji.

Vstanovno pismo ljubljanske nadškofije* našteva v dekanat metliški spadajoče župe in one podružnice, ki so se do danes izločile iz mater-žup in postale samostojne župnije.

1. Župna cerkev sv. Nikolaja škofa v Metliki; sv. Marka evang. podružnica v Bošnji vasi, sedaj podružnica suhorske župe; M. B. cerkvice na Radovici.

2. Župna cerkev sv. Štefana mučenca v Semiču; podružnica Gradnik sv. Nikolaja škofa.

3. Župna cerkev sv. Petra v Črnomlju in sv. Ivana evangelista podružnica v Dobličah in sv. Jerneja podružnica na Otovu.

4. Župna cerkev sv. Križa na Vinici in sv. Trojice podružnica na Preloki in sv. Ane v Naraju. viniška podružnica.

5. Župna cerkev sv. Martina škofa v Podzemlju; njena podružnica sv. Ivana Krstnika v Tribučah, ki je podružnica adlešičke župe.

6. Lokaljska cerkev (vstanovljena l. 1785.) v Adlešičih.

Spadale ste k ljubljanski škofiji do leta 1789. 17. februarja dve sedaj hrvaški župniji, kateri je odstopil kneznadškof ljubljanski škofu zagrebškemu. Ležeči na Hrvaškem ste pripadali svoj čas škofiji goriški; namreč Vivodina in Šumberk (Sichelburg) s podružnicami: Novosdla, Poklek in Jevovica.**

Pogrešamo pa vendar v doslej navedenem nekaj župnij, katere se prištevajo belokranjskem dekanatu, ki ima sedaj svoj sedež v Semiču.

Pod kočevski dekanat spada l. 1787.:

1. cerkev sv. Antona v Kleču, podružnica planinske župe.

Pod novomeški dekanat spada:

1. Stari Trg pri Poljanah.
2. Vrh pri Vinici.
3. Nemška Loka kakor ekspozitura Staroga Trga.

V zapisniku l. 1828. se prišteva pod kočevski dekanat:

1. Staritrg.
2. Planina (Stockendorf).
3. Nemška loka (Unterdeutchan), ki je postala iz ekspoziture samostojna župa l. 1854.

Zapisnik iz l. 1853. našteva pod belokranjski dekanat: 1. Metlika, 2. Črnomelj, 3. Semič, 4. Vinica, 5. Stari Trg pri Poljanah, 6. Podzemelj, 7. Adlešiče, Vikarijat Vrh, lokaliji Preloka in Planina (Stockendorf) in novo vstanovljeni kuraciji Suhor in Radovica, Dragatuš in kapelanijo Nemško Loko, ki spada sedaj pod kočevski dekanat.

Sedanji dekanat šteje trinajst žup. To so:

1. Semič, sedež dekana, n. v. r. župa.
2. Adlešiči.
3. Črnomelj, n. v. r. župa.
4. Dragatuš.
5. Metlika, sedež prošta: n. v. r. župa.
6. Podzemelj, n. v. r. župa.
7. Preloka.
8. Radovica.
9. Stari Trg pri Poljanah.
10. Planina (Stockendorf).
11. Suhor.
12. Vinica, n. v. r. župa in
13. Vrh (Schweinberg).

S tem završujem pričujoče črtice. Če bo usoda mila, pridruži se jim kmalu kakor nameček »Kratka kronika posameznih belokranjskih žup.«

.r.

Iz sveta.

Katekizem — priročna knjiga krščanskega nauka, sestavljena iz ukaza Pija X., se je nedavno razposlala italiskim škofom. Kakor pri gregorskih bogoslužnih knjigah, izdanih v Vatikanu si je pridržala sv. stolica pisateljsko pravo na katekizem, a dovoljuje ponatisk vsem, ki prosijo zanj in izpolnijo določene pogoje.

P.

Katekizem Pija X. je izšel pod naslovom: »Priročna knjiga krščanskega nauka tj. sv

* Zbornik 275.

** Zbornik 454.

papeža Pija X., predpisana za škofije rimske pokrajine. Dasi Pij X. ni sam spisal katekizma, znatno je vendar zelo njegovo osebno delovanje ob tem delu. Papež sam pravi o tem: Proučivši v ta namen (t. j. zato da bi se sestavil katekizem) mnogo knjig, ki so že v rabi v italjskih škofijah, spoznali smo za vgodno sprejeti nekoliko popravljeno besedilo potrjeno od škofov pijemontskih, ligurjskih, lombardskih, emiljskih in toskanskih. Pripomniti treba, da se nahajajo štiri vrste katekizma izdanega od Pija X. Prvi ima naslov: Prvi pojmi katekizma za deco nežne starosti (cena 3 vin.); drugi: Mali katekizem ali prvi del obsega krščanskega nauka za nižje razrede (88 str. cena 10 vin.); tretji: Veliki katekizem. Drugi del obsega krščanskega nauka za višje razrede (str. 340. cena 35 vin.); četrti: Obseg krščanskega nauka — objema tri prejšnje katekizme in dodatek: kratko zgodovino verstva (str. 416. cena 50 v.) Vrejevaje katekizem je papež namerjal doseči večjo preprostost v vprašanjih in razumljivost v odgovorih. Tega bi bilo treba tudi našim katekizmom, ki so večinoma zgrabki težko umljivih definicij, ki jih deca navzlic vsemu pojasnjevanju kateheta s težavo razume.

B. P.

Omiko rimske duhovščine izkuša dvigniti in izpopolniti Pij X.; zato je sklicevaje se na ukaze tridentskega zbora vkrenil s posebnim motu-proprijem, da naj napravijo stroge izpite vsi, ki hote sprejeti svečeniške redove. Te izkušnje naj bi ne bile samo na videz, nego zato, da se razvidi, ali je bodoči duhovnik v resnici kos bogoslovski vedi, kolikor se zahteva od navadnega mašnika. Zahteve za sprejem nižjih redov se v tem obziru niso dosti izpremenile; a zato so se povišale onim, ki namerjajo sprejeti višje redove. Ti bodo morali delati tudi pismeno izkušnjo: za subdijakonat jim bo izdelati eno nalogo, za dijakonat dve, za mašništvo tri, poleg tega še ustni izpit v pisarni kardinala vikarija. Zanimivo je, da ni nihče oproščen teh izpitov, niti redovniki, niti jezuitje, ki so jim za sprejem sv. redov doslej zadostovali domači redovni izpiti. Prosti bodo v bodoče samo tisti, ki so postali doktorji bogoslovja na kakem papeškem vseučilišču.

B. P.

Kalabrijo v Italiji je zadela grozna nesreča: opustošil jo je potres, ki se je pričel dne 8. minulega meseca o polutreh zjutraj in pozneje večkrat ponavljal. O tej osodni priliki je osvedočil papež Pij X. svojo znano dobrotnost. Ko je italjski kralj daroval potresencem 100.000 lir, poslal je Pij X. že preko pol milijona lir kalabrijskim škofom, zlasti škofu v Miletu, čegar vladikovina je najhuje trpela, da jih razdele nesrečnikom. Papež namerja zvišati svoj prispevek na en milijon lir.

B.

Zrnje.

Napuh. So bolezn, ki se težko spoznajo: ko se pa enkrat spoznajo, ozdravljive so lahko. So zopet bolezn, ki se takoj spoznajo, pa se težko ozdravijo. Obe te dve težkoči pa ima napuh. Težko, prav težko na sebi spoznaš napuh. A če si ga tudi spoznal, iznebiš se ga še teže. (Hunolt.)

o. Kazimir.

Družba sv. Mohorja in Janežič-Bartelov slovar.

Naša družba sv. Mohorja je ostala letos nekako na isti visočini kakor vlani. Šteje namreč vkup **83.572 udov**, 1026 manj kakor vlani, dočim smo bili vlani napredovali za 8540 udov. Razmerje udov po posameznih škofijah, oziroma krajih nam kaže ta-le pregled:

1. Goriška nadškofija	9436 (— 157) udov
2. Krska škofija	6438 (— 33) "
3. Lavantinska škofija	25682 (— 1277) "
4. Ljubljanska škofija	33318 (+ 535) "
5. Tržaško-koperska škofija	4356 (— 259) "
6. Sekovska škofija	513 (— 44) "
7. Somboteljska škofija	244 (— 67) "
8. Zagrebška nadškofija	468 (— 15) "
9. Senjska in druge dalm škofije	291 (+ 89) "
10. Poreška škofija	131 (+ 18) "
11. Djakovska škofija	86 (+ 4) "
12. Bosniške škofije	204 (+ 11) "
13. Videmska nadškofija	230 (— 8) "
14. Razni kraji	402 (— 125) "
15. Amerikanci	1518 (+ 245) "
16. Afrika in Azija	255 (— 57) "

Skupaj . . . 83572 (— 1026) udov.

Številka v družbenih zlatih bukvah, v katere se vpisujejo na novo vstopivši udje,

je napredovala od 252.040 do **259.984**, torej je vpisanih 7944 novih udov.

501.432 Mohorjevih knjig poroma letos med Slovence! Če dodamo to število onemu prejšnjih let, pridemo do števila **10.309.060 knjig**, reci deset milijonov tristo in devet tisoč ter šestdeset knjig, katere je družba samo kakor letna darila razdelila svojim udom od svojega obstanka sem. Pri tem pa niso všteta mnoga poznejša naročila, ponatisi i. dr.

Dne 10. oktobra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali si bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej-le vrsti:

Škofije: 1. Ljubljanska, 2. Goriška, 3. Krška, 4. Tržaška, 5. Lavantinska, 6. Razni kraji, 7. Amerika in Afrika.

Poverjeniki so nujno prošeni naj takoj, ko dobijo »avisó«, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo poverjenikom povrniti posamezni udje.

One izmed poverjenikov, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Jako častno se odlikuje po naročnikih to leto ljubljanska škofija z našimi Amerikani vred.

Janežič-Bartel: Nemško-slovenski slovar. Četrta izdaja. Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravno kar dovršila in bode izdala četrto natis nemško-slovenskega slovarja, po katerem se je zadnja leta že zelo popraševalo. Prof. A. Bartl v Ljubljani je to izdajo predelal, pomnožil in popravil na podlagi Pleteršnikovega slovarja in Levčevega pravopisa. V ostalem se nova izdaja naslanja na prejšnjo. Pomagala sta pisatelju prof. M. Pleteršnik in L. Pintar ter A. Mikuš. Dasi je obseg knjige za 4 pole, to je 64 strani večji nego oni tretje izdaje (sedaj obsega 57 pol, t. j. 912 strani), ostala je cena

neizpremenjena, namreč: 6 kron za broširan in 7 kron 20 vin. za vezan iztis. (Poštnina za posamezne pošiljatve 30 vin. več.)

Po „odborovem“ naznanilu.

Zavodi

sv. Stanislava v Šent Vidu nad Ljubljano.

Zavodi sv. Stanislava v Šent Vidu so se otvorili! Mnogo dela in truda, skrbi in stroškov je stalo, preden se je ta lepa misel mogla oživotvoriti.

Nedeljo 17. septembra je premilostni knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič bolj natihoma posvetil veliki altar v zavodovi kapelici. Te slovesnosti so se vdeležili le gojenci in njih sorodniki. Po posvečevanju je nagovoril gojence in jim razložil pomen tega vstava. Povdarjal je, da bo zavodom skrb za telesno zdravje, za pouk in vzgojo vseh gojencev. Lepo se pa bodo vzgojevali le, če bodo poslušali nauke sv. cerkve, če bodo pokorni in skrbeli za čisto sree. Da vse to dosežejo, naj pridno molijo, pobožno prejemajo sv. zakramente, časte presv. Sree Jezusovo in Marijino, svetega Josipa in poleg sv. Alojzija zlasti sv. Stanislava, zavetnika zavodom, katerih slike se nahajajo na altarih.

Četrtek 21. septembra je bila slovesna otvoritev zavodov. Ob pol 9. zjutraj je odšel iz Ljubljane poseben vlak z okoli 400 osebam v Vižmarje. Na postaji je pričakovala mnogobrojna množica vdeležence. Šent Vid in zavodi so bili okrašeni z zastavami. Od postaje je šel izprevod proti zavodom. Na čelu izprevodu so korakali gasilci, veteranci, rokodelski pomočniki, Marijini družbi z zastavami in občinski odbor z županom Ant. Belcem. Mnogo odličnjakov iz Ljubljane je sledilo temu izprevodu.

Knežskof je najprej blagoslovil hišo in šolo, potem je imel prelat Janez Flis slovesno peto sv. mašo, med katero so pevali šentvidski cerkveni peveci. Po sv. maši je v slavnostni dvorani knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič v navdušenem govoru pojasnil zgodovino te krasne stavbe, kjer se bodo odgojevali dijaki za duhovniški in za svetne

poklice in se učili v svoji lastni gimnaziji.

Za njim je popisal vso stavbo, njen postanek, nje oddelke stavbenik Josip pl. Vancaš iz Sarajeva, ki je izdelal načrt in vodil vse delo.

Naposled so si gostje ogledali podrobnosti v zavodih, zlasti okusno kapelico, gledišče, telovadnico, pekarno, pralnico, stroje za osrednjo kurjavo in razsvetljavo (hidricinov plin), šolske in učne sobe, spalnice i. dr.

Popoldne ob 1. je vlak vdeležence zopet odpeljal v Ljubljano.

Letos se je pričel le 1. gimnazijski razred z dvema vzporednicama in pa pripravljalni tečaj. Vseh gojencev je 96.

Vsa zgradba stane doslej 1.400.000 kron.

X.

Ljubljanska škofijska kronika.

Podeljena je bila župnija Šmartno pod Šmarno goro v. č. g. J. Lesarju, župniku v Pečah.

Kanonično vmeščen je bil č. gosp. Ivan Lesar na župnijo Šmartno pod Šmarno goro dne 4. oktobra 1905.

Premeščeni so bili čč. gg.: Anton Plešic, kapelan v Šent Vidu pri Zatičini, kakor župni vpravitelj na Primskovo; Josip Gregorič z Vrha pri Svetih treh kraljih kakor kuratni benedicijant v Šent Vid pri Brdu; Ivan Miklavčič iz Rovt kakor župni vpravitelj na Vrh k Svetim trem kraljem; Josip Žagar, župni vpravitelj v Šent-Lovrencu, kakor tak v Peče; Anton Oblak iz Srednje vasi v Bohinju kakor župni vpravitelj v Šent-Lovrenc ob Temenici; Frančišek Steržaj iz Školje Loke v Srednjo vas v Bohinju.

Stalni pokoj je dovoljen v. č. gosp. Ivanu Golobu, župniku na Primskovem.

Odpovedal se je svoji župniji zaradi bolezni v. č. g. Matej Pintar, župnik v Šent Gotardu.

Umrli so v. č. gg.: O. Josip Bizavičar, O. Fr. Min., superijor na Brezjah, dne 8. septembra 1905; Josip Porubski, župnik v Koprivniku, dne 13. septembra 1905; Frančišek Pleško, vpokojeni podraški župnik, dne 29. septembra 1905. v Moravčah. — Priporočajo se v molitev častitim gospodom duhovnim sobratom.

V bogoslovje in kn. šk. duhovsko semenišče so bili na novo sprejeti naslednji gospodje:

V drugo leto: Zupančič Valentin iz Most pri Ljubljani.

V prvo leto pa: Anžič Josip iz Ljubljane, Cankar Izidor iz Šida v Slavoniji, Černugelj Anton iz Metlike, Erjavec Anton iz Št. Vida pri Ljubljani, Erman Jernej iz Kamene gorice, Funtek Feliks iz Mengša, Gnidovec Josip iz Ajdovca, Golmajer Frančišek iz Kovorja, Gostič Anton iz Ljubljane, Kopitar Andrej iz Komende, Likar Peter z Vojskega, Omahna Jakob iz Loga, župn. Sv. Gora pri Vačah, Omerza Franč. iz Crkelj p. Krškem, Perme Leop. iz Prečine, Šesek Iv. s Homca, Skvarča Fr. iz Slavine, Šifrar Anton iz Šmartna p. Kranju, Vandot Iv. iz Kranjske gore, Zabet Fr. iz Predoselj, Zupanec And. s Krke, Žitnik Frančišek iz Šmarija.

Po „Ljublj. Šk. Listu“ št. VII 1905.

Prošnja.

Ponavljaje prosim, da bi čč. prejemalci »Danice« poravnali svoj dolg za to letošnje leto — nekateri še za leti 1904 in 1903. — Ker sem tudi lastnik »Danice«, jasni, kolika materijelna izguba da mi preti, če bode brezvspešna ta prošnja.

Vrednik.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej. V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v Lovro Blaznik-ovi trgovini na Starem trgu in v Ivan Pichlerjeve tabakarni na Kongresnem trgu.

Odgovorni vrednik, lastnik in zalagatelj Tomo Zupan.

Tisk Dragotin Hribar-ja v Ljubljani